

KYRKOSTYRELSENS CIRKULÄR

Nr 38/2005
30.11.2005

ÄNDRINGARNA I UPPHOVSRÄTTSLAGEN I KRAFT VID ÅRSSKIFTET

Ändringarna i upphovsrättslagen och kapitel 49 i strafflagen (821/2005) träder i kraft den 1 januari 2006. Däremot kommer ändringarna i bestämmelserna om avtalslicenser och kompensationsavgifter, vilka förutsätter särskilda förvaltningsarrangemang och beslut, att träda i kraft den 1 januari 2007. De ändringar i upphovsrättslagen som anknyter till revideringen av friexemplarlagstiftningen träder i kraft senare genom statsrådets beslut.

Det viktigaste för församlingarna är att verk som är utgivna även i fortsättningen utan ersättning får framföras offentligt vid gudstjänst och undervisning.

Lagstiftningen uppdateras nu med avseende på specialfrågor som gäller digitala miljöer och nätmiljöer som ett led i den kontinuerliga revideringen av upphovsrättslagen. De ändringar som förutsätts i upphovsrättsdirektivet av år 2001 införs nationellt genom lagreformen. I lagreformen ingår även helt nationella lagstiftningslösningar såsom förbudet mot privat införsel av piratkopior.

Utgångspunkten i upphovsrättslagen är att skydda skapande arbete i alla dess uttrycksformer. Som motvikt till rättigheterna inkluderar lagen bestämmelser som möjliggör användningen av verk och underlättar anskaffningen av användningstillstånd.

Det är förbjudet att sprida filer på internet utan tillstånd. Även om spridningen inte sker i ekonomiskt syfte kan verksamhet som bryter mot upphovsrätten bestraffas som upphovsrättsbrott, om den olagliga verksamheten är ägnad att åsamka rättsinnehavaren betydande skada.

Konsumenterna får alltså kopiera för sitt enskilda bruk. Material som på laglig väg gjorts tillgängligt för allmänheten och inte skyddats tekniskt mot kopiering får fullkomligt fritt kopieras för enskilt bruk. Däremot blir det olagligt att ladda ned olagligt material från internet till sin egen dator. För kopiering för enskilt bruk från en olaglig källa utfärdas inget straff. Dylig kopiering kan dock leda till ersättningskyldighet om den som kopierat har eller borde ha känt till att materialet är olagligt. Säkerhetskopior av datorprogram får fortsättningsvis göras.

Eventuellt kopieringsskydd på en upptagning får inte brytas för kopiering. Tekniskt skydd får emellertid brytas för att göra det möjligt att lyssna på en cd-skiva eller se på en dvd.

Bestämmelserna om vidare spridning av verkexemplar ändras. Vidare spridning av verkexemplar utan rättsinnehavarens tillstånd är tillåtet endast om den första försäljningen eller en annan permanent överlåtelse av det aktuella exemplaret inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har skett med upphovsmannens samtycke. Verkexemplar som anskaffats utanför EES för försäljning före lagens ikraftträdande får säljas även efter det att lagen trätt i kraft.

Verkexemplar som anskaffats för enskilt bruk, liksom även verkexemplar i arkiv-, biblioteks- och museisamlingar, får spridas vidare oavsett var de anskaffats. Möjligheten att föra in skivor, böcker och serietidningar från områden utanför EU behålls sålunda oförändrad.

Upphovsmännens ekonomiska rättigheter omorganiseras. I definierandet av rättigheter beaktas de nya spridningsteknikerna samt situationen inom datanätsmiljöer och e-handel. Spridningen av material via datanät omfattas av upphovsmännens ensamrätt (rätten att bestämma om både formerna och villkoren för användningen av egna verk). Rätten att bestämma om beställningsbaserad spridning stadgas även för utövande konstnärer (musiker, skådespelare osv.), fonogram- och filmproducenter, radio- och tv-företag samt fotografer.

Anskaffningen av tillstånd för användning av masskaraktär underlättas genom nya bestämmelser om avtalslicenser. Det blir till exempel möjligt att avtala om digital användning av material i undervisning med en organisation som företräder upphovsmännen.

För interna behov får man använda skyddat material vid arkiv, bibliotek och museer med alla tekniker. Det kan till exempel gälla att bevara, tekniskt förnya eller säkerställa material. Det blir även möjligt att använda samlingsmaterial via data-terminaler på olika institutioner.

Handikappades jämlikhet i användningen av verk främjas genom ökade möjligheter att utan tillstånd framställa exemplar av skyddat material med hjälp av specialtekniker. För alla handikappade och andra som inte kan använda verk på vanligt sätt är det tillåtet att framställa exemplar av texter. Bilder och övrigt visuellt material får göras åskådliga med hjälp av tekniska hjälpmedel. Det är tillåtet att framställa och sprida talböcker och upptagningar på teckenspråk även med hjälp av digitalteknik.

Riksdagens svar innehöll följande utlåtanden som förpliktar regeringen:

1. För att säkerställa den möjlighet till privatkopiering som upphovsrättslagen medger förutsätter riksdagen att regeringen följer vilka konsekvenser upphovsrättslagens bestämmelser om tekniska åtgärder får och hur de tillämpas. Regeringen skall främja frivilliga insatser för att det skall bli möjligt att framställa exemplar för enskilt bruk i enlighet med målen och villkoren i EU:s upphovsrättsdirektiv. Regeringen skall lämna riksdagens kulturutskott en utredning om saken 2006. Om ingenting gjorts på frivillig väg skall regeringen vidta

åtgärder för att ändra lagstiftningen så att användarna fullt ut kan tillgodogöra sig lagens bestämmelser om privatkopiering.

2. Riksdagen förutsätter att det görs en uppföljning av vilka konsekvenser den slojade ersättningsbestämmelsen i upphovsrättslagens 25 i § får och att det ses till att rättigheterna enligt upphovsrättslagen framöver tillgodoses i den utsträckning Finlands internationella förpliktelser kräver i det fall att vidare-sändningsskyldigheten ändras eller nya koncept att överföra televisions- och radioutsändningar tas i bruk eller mottagningsätten ändras avsevärt.
3. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder vilka regler som gäller och vilka tolkningsproblemen är i fråga om dels rätten att använda gamla fotografier, dels upphovsrätten för fotografier som klassas som historiska, och i förekommande fall vidtar åtgärder för att ändra lagstiftningen

Mer information ges av ecklesiastikråd Matti Halttunen, tfn 09-1802 203, matti.halttunen@evl.fi.

KYRKOSTYRELSEN

Risto Junttila

Matti Halttunen